

**Adami Tanneri E Societate Iesv, S. Theologiæ D. Et In
Academia Ingolstad. Professoris, Theologiæ Scholasticæ
Tomus ...**

Cum triplici Indice

De Fide, Spe, Charitate, Ivstitia, Religione, caeterisq[ue] virtutibus [et]
vitijs: ac varijs hominum statibus. Secvndæ Secvndæ S. Thomæ
Aqvinatis Respondens

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1627

IV. De præceptis Charitatis; speciatim quod & quotuplex de dilectione
præceptum exstet; & num in hac vita impleri poßit; ac quandonam
obliget.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72877](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72877)

55 Posterior pars assertionis traditur à S. Gregorio lib. 2. Morali cap. 36. vbi ait: *Donum sapientia datur contra stultitiam.* Declaratur. Nomen enim stultitiæ à *stupore* videtur desumptum, quando Isidorus lib. 10. Etym. cap. 18. dicit: *Stultus est, qui propter stuporem non mouetur.* Et differt stultitia à fatuitate, sicut ibidem dicitur: *Quia stultitia importat hebetudinē cordis, & obtusionem sensuum, (scilicet internorum mentis,) fatuitas autem importat totaliter spirituales sensus privationem: & ideo conuenienter stultitia sapientiæ opponitur.* Sapiens enim, vt ibidem notat Isidorus, dicitur à *sapere*; quia sicut stultus est aptus ad discretionem saporis ciborum: sic sapiens ad dignoscendam verum atq. causarum: adeo vt stultitia opponatur sapientiæ, sicut contrarium; fatuitas autem sicut pura negatio. Nam fatuus caret sensu iudicandi: stultus autem habet sensum, sed hebetatum, sapiens autem subtilē & perspicacem.

Præcipue autem videtur aliquis esse stultus, quando patitur defectum in sapientia iudicij, quæ attenditur secundum causam alijssimam. Nam si deficiat in iudicio circa aliquid medicum, non ideo vocatur aliquis stultus.

56 Alia verò est stultitia laudabilis, de qua Apostolus 1. ad Cor. 3. v. 18. *Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc seculo, stultus fiat, vt sit sapiens.* Huic enim opponitur sapientia huius mundi, quæ ibidem stultitia apud Deum dicitur; quia constituit & habet pro causa altissima & sine vltimeo aliquod terrenum bonum vt dictum. Sicut ergo hæc est falsa quadam & mala sapientia, ita etiam est aliqua stultitia bona eidē sapientiæ opposita, per quam quis terrena contemnit.

57 **ASSERTIO II.** Stultitia illa carnalis, diuinæ sapientiæ opposita, qua quis ita se rebus terrenis immergit, vt ad res diuinas percipiendas ineptus reddatur, iuxta illud 1. Cor. 2. v. 14. *Animalis homo non percipit ea, quæ sunt spiritus Dei: stultitia enim est illi, & non potest intelligere, quia spiritualiter examinatur, est peccatum, & quidem ex luxuria nasci solitum.* Ita S. Thomas q. 46. a. 2. & 3. Ratio est; quia homo diuina lege tenetur scire & intelligere diuina, pro suæ quisque personæ conditione. Et quamuis stultitia secundum se & directe nemo velit, vult tamen ea, ad qua consequitur esse stultum, scilicet abstrahere sensum suum à spiritualibus, & immergere terrenis; quo fit, vt stultitia saltem indirecte sit voluntaria.

58 Et quia dum mens hominis immergitur ad terrena per luxuriam, cuius delectationibus anima absorbetur, simul etiam fit ineptus ad spiritualia diiudicanda, ideo stultitia, quæ est peccatum, maxime nascitur ex luxuria.

Hoc vero peccatum stultitiæ committunt omnes peccantes mortaliter iuxta illud Eccles. 1. v. 13. *Stultorum infinitus est numerus, etiamsi per se ac vniuersim non sit peccatum speciale ac distinctum ab eo, in cuius materia peccatur, iuxta ea quæ de ignorantia docuimus tom. 2. disp. 4.*

q. 9. dub. 1. vbi de hac re plura.

DVBIVM IV.

De præceptis charitatis, speciatim quod, & quotuplex, tam de ipsa dilectione, quam de ordine diligendi præceptum extet; & num in hac vita impleri possit; ac quando nam obliget.

S. Thomas 2.2. q. 44. aa. 8.

59 Sicut aliarum virtutum, ita etiam charitatis præcepta duplicis sunt generis, quædam affirmatiua, quibus actus charitatis præcipiuntur; alia negatiua, quibus vitia charitati opposita prohibentur. De negatiuis autem non est in præsentī sermo; hæc enim inferius, vbi speciatim de singulis vitij charitati oppositis agitur, tractanda sunt: sed est sermo solum de præceptis affirmatiuis, ac ijs potissimum, quæ circa ipsum actum amandi versantur.

Quæ etiam causa est, cur quamuis S. Thomas de præceptis Charitatis primum agat sub finem huius materiæ de Charitate, nos tamen hoc loco post internos charitatis actus explicatos, de hac re agendū duxerimus. De obligatione verò externi actus beneficentiæ patebit ex ijs, quæ de elemosyna & correptione fraterna quæstione sequenti tractabuntur, cum eadem actus elemosynæ, & beneficentiæ, quoad obligationem sit ratio, seu proportio.

Porro omnia quæ de præceptis charitatis S. Thomas cit. q. 44. tractat, ad sequentia quæ sita reuocantur 1. quodnam & quotuplex sit præceptum charitatis de ipsa dilectione. 2. vtrum etiam ordo charitatis cadat sub præcepto. 3. vtrum præceptum de diligendo Deo in hac vita possit impleri, de quibus omnibus breuiter sequentes assertiones statuimus.

60 **ASSERTIO I.** Conueniens fuit, vt aliquid de charitatis dilectione erga Deum daretur præceptum. Ita S. Thomas cit. q. 44. a. 1. Patet ex scriptura, ex qua constat, re ipsa tale præceptum à Deo fuisse traditū Deuter. 10. v. 12. & Matthæi 22. v. 37. Ratio est. Quia in quolibet genere, id quod est per se, potius est, magisq; necessariū eo, quod est propter aliud, ac proinde in vnoquoq; negotio magis debitum est id, quod est finis cæterorum, quam media, que non nisi propter aliud debita sunt: at verò actus dilectionis erga Deum, qua homo per charitatem vnitur Deo, habet se per modum finis, respectu aliorum actuum virtutis; eo enim velut ad finem ordinantur omnia, quæ pertinent ad spiritualem vitam.

61 Vnde & Apostolus dicit 1. ad Timoth. 1. v. 5. *Finis præcepti est charitas, de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta.* Omnes enim virtutes, de quarum actibus dantur præcepta, ordinantur vel ad purificandū cor à turbinationibus passionū, sicut virtutes, quæ sunt circa passionem: vel saltem ad habendam bonam conscientiam, sicut virtutes, quæ sunt circa operationes: vel ad habendam rectam fidem, sicut illæ, quæ pertinent ad diuinum cultum. Et hæc tria requiruntur ad diligendum Deum: Nam cor impurum à Dei dilectione abstrahitur, propter passionem inclinantem ad terrena. Conscientia verò mala facit horrere diuinam iusticiam, propter timorem pænæ. Fides autem ficta trahit affectum

in id, quod de Deo fingitur, separans à Dei veritate.

Certe omnia reliqua præcepta ad charitatem, vel obtinendam, vel conferuendam, sicut & ad ipsum obiectum charitatis, qui est Deus vltimus finis cui, referuntur. Cum ergo de cæteris virtutum actibus præcepta extent, multo magis de ipsa charitatis dilectione erga Deum præceptum dari necesse fuit, vt quod vel ob hanc ipsam etiam causam vocatur *maximum præceptum* cit. Matthæi 22. Et quamuis modus dilectionis non cadat sub illa præcepta, quæ dantur de alijs actibus virtutum; siquidem sub præceptum honorandi patrem vel matrem non cadit, *vt hoc ex charitate fiat; cadit tamen actus dilectionis sub præceptis specialibus*, vt ait S. Thomas eodem a. 1. ad 1. & pluribus dictum tom. 2. disp. 5. q. 3. dub. 3.

62 **ASSERTIO II.** Non tamen necessarium, aut conueniens fuit, præcepta charitatis numerari inter præcepta decalogi. Ita S. Thomas ibidem a. 1. ad 3. Ratio est: Quia omnia præcepta decalogi *ordinantur ad dilectionem Dei & proximi*; & ideo præcepta charitatis *supponuntur à præceptis decalogi*, & quasi virtute in omnibus *includuntur*; non autem inter ea connumerantur: præsertim quia in decalogo ea solum præcepta ponuntur, quæ velut conclusiones præctica ex alijs principijs vniuersalioribus, non sine quadam difficultate deducuntur; cum tamè præceptum illud de diligendo Deo habeat se per modum principij omnibus noti, vt etiam diximus tom. 2. disp. 5. q. 3. dub. 2. num. 21.

63 **ASSERTIO III.** Non solum de dilectione Dei dandum fuit præceptum, sed propter minus eruditos, adungi oportuit expressum præceptum de dilectione proximi; ac proinde duplex est præceptum charitatis in scripturis expressum; vnum de diligendo Deo; alterum de diligendo proximo. Ita S. Thomas q. 44 a. 2. Patet ex scriptura cit. Matthæi 22. & 1. Ioannis 4. v. 21. *Hoc mandatum habemus à Deo vt qui diligit Deum diligit & fratrem suum.* Ratio est Quia tamen si dilectio Dei, respectu dilectionis proximi habeat se per modum finis, ex quo veluti principio etiã ipsa dilectio proximi tanquã necessaria deducitur; quia tamen non omnes, qui cognoscunt principia, *sufficiunt considerare*, quicquid in principijs virtute continetur, necessarium fuit, propter minus capaces, non solum dari præceptum de dilectione Dei, sed etiam de dilectione proximi; sicut in scientijs non solum traduntur principia, sed etiam conclusiones ex principijs deductæ.

64 **ASSERTIO IV.** Præter duo illa præcepta charitatis, de diligendo Deo, & proximo, non datur aliud præceptum de ipso actu diligendi. Ita S. Thomas q. 44 a. 3. Patet ex scriptura Matthæi 22. vbi duo solum hæc præcepta traduntur, & additur v. 40. *In his duobus mandatis vniuersa lex pendet, & Propheta.* Ratio est. Cum enim dilectio & amor sit boni; bonum autem sit vel finis, vel id quod est ad finem; conuenienter de charitate duo præcepta *sufficiunt*; vnũ quidem, quo inducimur ad Deum diligendum, *sicut finem*; aliud quo inducimur ad diligendum proximum, propter Deum, *sicut propter finem*.

Nec obstat, quod præter Deum & proximum, etiam nos ipsos & corpus nostrum ex charitate diligere tenemur, vt dictum dub. 1. Nam de dilectione sui, & proprii corporis nulla peculiaris præcepta

danda erant; ad hoc enim sua quisq; natura fertur adeo vt *quantumlibet homo à charitate excidat, remaneat tamen illi dilectio sui, & dilectio corporis sui.* Modus autem diligendi præcipiendus est homini, vt scilicet *ordinate se diligit, & corpus proprium: quod quidem fit per hoc, quod homo diligit Deum, & proximum, vt docet S. Thomas ibidem.*

Fatendum tamen est, etiam de alijs actibus charitatis, propter tardiores, expressa præcepta fuisse tradita. De gaudio quidem Philipp. q. 4. v. 4. *Gaudete in Domino semper, iterum dico gaudete.* De pace Heb. 12. v. 14. *Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.* De beneficentia ad Galat. 6. v. 10. *Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes.* De singulis item beneficentia precibus inueniuntur præcepta tradita in sacra scriptura, vt patet diligenter consideranti, inquit S. Thomas ibidem ad 2.

Sicut & præcepta negatiua contra vitia charitati opposita, peculiariter in scripturis præcepta extant. Nam contra odium dicitur Leuitici 19. v. 17. *Non oderis fratrem tuum in corde tuo.* Contra acedia Ecclesi. 6. v. 26. *Ne accideris in vinculis eius.* Contra inuidiam Gal. 5. v. 26. *Non efficiamur inanis gloria cupiditatem prouocantes, inuicem inuidentes.* Contra discordia verò 1. Cor. 1. v. 10. *Id ipsum dicatis omnes, & non sint in vobis schismata.* Contra scandalum ad Rom. 14. v. 13. *Ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum.* Ita S. Thomas ibidem ad 3. & magis declarabit infra, de vitijs charitati oppositis.

66 **ASSERTIO V.** In præcepto de diligendo Deo recte præcipitur, vt Deus diligatur ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota fortitudine. Ita S. Thomas q. 44 a. 4. & 5. Patet ex scriptura Deuteronom. 6. v. 5. *Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua.* Quibus similia habentur apud Euangelistas Matthæi 22. v. 37. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua.* Hoc est maximum ac primum mandatum. Marci 12. v. 29. *Primum omnium mandatum est. Audi Israel Dominus Deus tuus vnus est: & diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua.* Hoc est primum mandatum. Lucæ 10. v. 23. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.*

67 Ratio est; quia ad actum virtutis requiritur non solum vt cadat super debitam materiam, sed etiam vt *vestiatur debitis circumstantijs*; quibus fit proportionatus tali materię: quæ quidem circumstantiæ circa actum dilectionis Dei, recensitis illis particulis exprimentur. Nam primò quia Deus est diligendus sicut finis vltimus, ad quem omnia sunt referenda, dicitur, *Diliges ex toto corde.* Vbi nomine cordis significatur voluntas. Nam sicut cor corporale est principium omnium corporalium motuum, ita etiam voluntas, & maxime quantum ad intentionem finis vltimi, qui est obiectum charitatis, est principium omnium spiritualium motuum. In qua proinde particula omnes scripturæ textus superius relati consentiunt.

68 Deinde verò quia ex motione voluntatis, etiã ceterę animi vires ad eandem Dei dilectionem, eundeq; finem ac dilectionis obiectum, qui est Deus, referendæ sunt, subiunguntur aliæ particule, ad easdẽ vires

seu potentias spectantes; in quibus tamen scripturæ textus non nihil variant. Nam sicut retulimus, Deuteronomij loc. cit. ponuntur tria, scilicet, ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota fortitudine. Apud Mattheum ex his ponuntur duo solum, scilicet ex toto corde, & in tota anima: & omittitur, ex tota fortitudine: sed additur. In tota mente. Apud Marcum ponuntur quatuor, scilicet ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, ex tota virtute, quæ est idem cum fortitudine. Et hæc etiam quatuor tanguntur apud Lucam. Nam loco fortitudinis seu virtutis ponitur: *Ex omnibus viribus tuis*. Quare præter particulam iam antea explicatam, ex toto corde, omnibus textibus communem, trii etiam reliquorum ex potentijs voluntati subordinatis ratio est assignanda. Nam quod alicubi vnum intelligitur in alijs.

69 Tria igitur sunt principia actuum in genere, seu potentia, quæ mouentur à voluntate, scilicet intellectus, qui significatur per mentem; vis appetitiua inferior, quæ significatur per animam; & vis executiua exterior, quæ significatur per fortitudinem, seu virtutem, siue vires. Præcipitur ergo nobis, vt tota nostra intentio feratur in Deum, quod est, ex toto corde, & vt intellectus noster subdatur Deo, quod est, ex tota mente; & vt appetitus noster reguletur secundum Deum, quod est, ex tota anima: & vt exterior actus noster obediat Deo, quod est, ex tota fortitudine, vel virtute, vel viribus Deum diligere. Ita S. Thomas cit. a. 5.

70 Vbi tamen etiam aliorum explicationes subiungens, ait: *Chrysostomus*, seu auctor operis imperfecti in Mattheum homil. 4. 2. accipit ex contrario cor & animam, hanc scilicet pro amore voluntatis; illam pro amore appetitus sensitui; est promiscue simul animam etiã pro intellectu Deo per fidem adhaerente interpretatur. *Augustinus* verò lib. 1. de doctrina Christiana cap. 22. refert cor ad cognitiones; & animam ad vitam, mentem ad intellectum. Quidam autem dicunt, ex toto corde, id est, intellectu; anima, id est, voluntate; mente, id est, memoria. Vel secundum *Gregorium Nyssenum*, per cor significat (scriptura) animam vegetabile: per animam, sensitiuam; per mentem, intellectuam: quia hoc, quod nutrimur, sentimus, & intelligimus, debemus ad Deum referre. Vt proinde omnes in eo consentiant, ijs verbis significari, diligendum esse à nobis Deum, tum internis actibus, tum externo opere, quantum possumus.

Et quamuis sub præceptum, quod datur de actu alicuius virtutis, non cadat modus quem habet ille actus ex alia superiori virtute, cadit tamen sub præceptum modus ille, qui pertinet ad rationem propria virtutis; qualis circa actum charitatis significatur supradictis particulis, vt notauit S. Thomas ibidem a. 4. ad 1. & dictum cit. tom. 2. disp. 5. q. 3. dub. 3.

71 Nec obstat primo, quod ex dicta explicatione sequi videtur, etiã peccatum veniale, esse contra præceptum diligendi Deum; quia peccatum illud non pertinet, nec refertur ad Dei dilectionem; quod tamen requiritur ijs verbis, ex toto corde Deum diligere. Nam vt respondet S. Thomas a. 4. ad 2. Ex toto corde Deum diligere, omniaq; ad Deum referre, dupliciter accidit. Vno quidem modo, in actu, id est vt totum cor hominis semper actualiter in Deum feratur: & ista est perfectio patriæ. Alio modo, vt habitualiter totum cor hominis in Deum feratur, ita vt nihil contra Dei dilectionem cor hominis recipiat: & hæc est perfectio viæ; cui non con-

trariatur peccatum veniale; quia non tollit habitum charitatis; cum non tendat in oppositum obiectum; sed solum impedit charitatis usum. In quem sensum etiam supra q. 3. dub. 2. explicauimus illud, Deum diligendum esse super omnia.

72 Nec obstat secundo, quod hac ratione nullus relinqui videatur locus operibus perfectionis, quæ sunt in consilio. Nam perfectio charitatis, ad quam ordinantur consilia, est media inter duas perfectiones, paulo ante declaratas, quæ itidem sub præceptum non cadit; vt scilicet homo quantum possibile est, se abstrahat à rebus temporalibus, etiam licitis, quæ occupando animum, impediunt actualem motum cordis in Deum, vt recte notauit S. Thomas eodem a. 4 ad 3.

73 ASSERTIO VI. Sed & præceptum de dilectione proximi recte exprimitur Matthei 22. v. 39. Secundum autem præceptum simile est huic: diliges proximum tuum sicut te ipsum. Ita S. Thomas q. 44. a. 7. Probatur & declaratur. Nam ijs verbis & diligendi ratio, & dilectionis modus traditur. Illa quidem, dum proximus nominatur. Propter hoc enim ex charitate diligere debemus alios, quia sunt nobis proximi & secundum naturale Dei imaginem, & secundum capacitatem gloria. Nec refert, vtrum dicatur proximus, vel frater, vt habetur 1. Ioannis 2. v. 10. & 11. & cap. 4. v. 20. & 21. vel amicum, vt habetur Leuitici 19. v. 18. quia per omnia hæc eadem affinitas (seu coniunctio) designatur.

74 Modus autem dilectionis tangitur, cum dicitur, sicut te ipsum. Quod non est intelligendum, quantum ad hoc, vt aliquis proximum sibi equaliter diligit, sed similiter sibi (hoc est, simili modo, quo se ipsum diligit) & hoc tripliciter. Primo quidem ex parte finis, vt scilicet aliquis diligit proximum propter Deum; sicut seipsum debet propter Deum diligere: vt sic fit dilectio proximi sancta. Secundo ex parte dilectionis (seu etiam obiecti, quod proximo diligendo volumus) vt scilicet aliquis non condescendat proximo in aliquo malo, sed solum in bonis: sicut & suæ voluntati satisfacere debet homo solum in bonis: vt sic fit dilectio proximi iusta. Tertio ex parte rationis dilectionis, vt scilicet aliquis non diligit proximum propter propria utilitatem, vel delectationem; sed ea ratione, quod velit proximo bonum, sicut vult bonum sibi ipsi: vt sic dilectio proximi sit vera. Nam cum quis diligit proximum propter suam utilitatem, vel delectationem, non verè diligit proximum, sed se ipsum. Ita S. Thomas cit. a. 7.

75 ASSERTIO VII. Sed & ordo charitatis cadit sub præceptum. Ita S. Thomas q. 44. a. 8. Patet ex scriptura 1. Ioannis 3. v. 16. vbi iubemur pro fratribus animam ponere; adeoq; significatur, proximum plus diligendum esse, quam corpus proprium. Similiter etiã cum mandatur ad Gal. 6. v. 10. Vt maxime operemur bonum ad domesticos fidei; & dum 1. ad Timoth. 5. v. 8. vituperatur, qui non habet curam suorum, & maxime domesticorum; significatur, inter proximos, meliores, & magis propinquos magis esse diligendos. Ratio est; quia modus, qui pertinet ad rationem virtuosi actus, cadit sub id ipsum præceptum, quod de actu virtutis datur: ordo autem charitatis pertinet ad ipsam rationem eiusdem virtutis; cum accipiatur secundum proportionem dilectionis ad diligibile. De quare satis actum dub. 2.

ASSERTIO VIII. Præceptum dilectionis Dei in hac vita impleri potest, quantum pro ratione viæ satis est. Hæc est mens S. Thomæ q. 44. a. 6. Probatur

in id, quod de Deo fingitur, separans à Dei veritate.

Certe omnia reliqua præcepta ad charitatem, vel obtinendam, vel conferuandam, sicut & ad ipsum obiectum charitatis, qui est Deus vltimus finis cui, referuntur. Cum ergo de cæteris virtutum actibus præcepta extent, multo magis de ipsa charitatis dilectione erga Deum præceptum dari necesse fuit; vt quod vel ob hanc ipsam etiam causam vocatur *maximum præceptum* cit. Matthæi 22. Et quamuis modus dilectionis non cadat sub illa præcepta, quæ dantur de alijs actibus virtutum; siquidem sub præceptum honorandi patrem vel matrem non cadit, vt hoc ex charitate fiat; cadit tamen actus dilectionis sub præceptis specialibus, vt ait S. Thomas eodem a. 1. ad 1. & pluribus dictum tom. 2. disp. 5. q. 3. dub. 3.

62 **ASSERTIO II.** Non tamen necessarium, aut conueniens fuit, præcepta charitatis numerari inter præcepta decalogi. Ita S. Thomas ibidem a. 1. ad 3. Ratio est: Quia omnia præcepta decalogi ordinantur ad dilectionem Dei & proximi; & ideo præcepta charitatis supponuntur à præceptis decalogi, & quasi virtute in omnibus includuntur; non autem inter ea connumerantur: præsertim quia in decalogo ea solum præcepta ponuntur, quæ velut conclusiones præctica ex alijs principijs vniuersalioribus, non sine quadam difficultate deducuntur; cum tamè præceptum illud de diligendo Deo habeat se per modum principij omnibus noti, vt etiam diximus tom. 2. disp. 5. q. 3. dub. 2. num. 21.

63 **ASSERTIO III.** Non solum de dilectione Dei dandum fuit præceptum, sed propter minus eruditos, adungi oportuit expressum præceptum de dilectione proximi; ac proinde duplex est præceptum charitatis in scripturis expressum; vnum de diligendo Deo; alterum de diligendo proximo. Ita S. Thomas q. 44 a. 2. Patet ex scriptura cit. Matthæi 22. & 1. Ioannis 4. v. 21. *Hoc mandatum habemus à Deo vt qui diligit Deum diligit & fratrem suum.* Ratio est Quia tametsi dilectio Dei, respectu dilectionis proximi habeat se per modum finis, ex quo veluti principio etiã ipsa dilectio proximi tanquã necessaria deducitur; quia tamen non omnes, qui cognoscunt principia, sufficiunt considerare, quicquid in principijs virtute continetur, necessarium fuit, propter minus capaces, non solum dari præceptum de dilectione Dei, sed etiam de dilectione proximi; sicut in scientijs non solum traduntur principia, sed etiam conclusiones ex principijs deductæ.

64 **ASSERTIO IV.** Præter duo illa præcepta charitatis, de diligendo Deo, & proximo, non datur aliud præceptum de ipso actu diligendi. Ita S. Thomas q. 44 a. 3. Patet ex scriptura Matthæi 22. vbi duo solum hæc præcepta traduntur, & additur v. 40. *In his duobus mandatis vniuersa lex pendet, & Propheta.* Ratio est. Cum enim dilectio & amor sit boni; bonum autem sit vel finis, vel id quod est ad finem; conuenienter de charitate duo præcepta sufficiunt; vñ quidem, quo inducimur ad Deum diligendum, sicut finem; aliud quo inducimur ad diligendum proximum, propter Deum, sicut propter finem.

Nec obstat, quod præter Deum & proximum, etiam nos ipsos & corpus nostrum ex charitate diligere tenemur, vt dictum dub. 1. Nam de dilectione sui, & proprii corporis nulla peculiaria præcepta

danda erant; ad hoc enim sua quisq; natura fertur adeo vt quantumlibet homo a charitate excidat, remaneat tamen illi dilectio sui, & dilectio corporis sui. Modus autem diligendi præcipiendus est homini, vt scilicet ordinatè se diligit, & corpus proprium: quod quidem fit per hoc, quod homo diligit Deum, & proximum, vt docet S. Thomas ibidem.

Fatendum tamen est, etiam de alijs actibus charitatis, propter tardiores, expressa præcepta fuisse tradita. De gaudio quidem Philipp. q. 4. v. 4. *Gaudete in Domino semper, iterum dico gaudete.* De pace Heb. 12. v. 14. *Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, sine qua nemo videbit Deum.* De beneficentia ad Galat. 6. v. 10. *Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes.* De singulis item beneficentia præceptibus inueniuntur præcepta tradita in sacra scriptura, vt patet diligenter consideranti, inquit S. Thomas ibidem ad 2.

Sicut & præcepta negatiua contra vitia charitati opposita, peculiaria in scripturis præcepta extant. Nam contra odium dicitur Leuitici 19. v. 17. *Non oderis fratrem tuum in corde tuo.* Contra acedia Ecclesi. 6. v. 26. *Ne accideris in vinculis eius.* Contra inuidiam Gal. 5. v. 26. *Non efficiamur inanis gloria cupiditatis, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes.* Contra discordia verò 1. Cor. 1. v. 10. *Id ipsum dicatis omnes, & non sit in vobis schismata.* Contra scandalum ad Rom. 14. v. 13. *Ne ponatis offendiculum fratri, vel scandalum.* Ita S. Thomas ibidem ad 3. & magis declarabitur infra, de vitijs charitati oppositis.

66 **ASSERTIO V.** In præcepto de diligendo Deo recte præcipitur, vt Deus diligatur ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota fortitudine. Ita S. Thomas q. 44 a. 4. & 5. Patet ex scriptura Deuteronomio 6. v. 5. *Diliges Dominum Deum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota fortitudine tua.* Quibus similia habentur apud Euangelistas Matthæi 22. v. 37. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua.* Hoc est maximum ac primum mandatum. Marci 12. v. 29. *Primum omnium mandatum est. Audi Israel Dominus Deus tuus vnus est; & diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua, & ex tota virtute tua.* Hoc est primum mandatum. Luca 10. v. 23. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.*

67 Ratio est, quia ad actum virtutis requiritur non solum vt cadat super debitam materiam, sed etiam vt vestiatur debitis circumstantijs; quibus fit proportionatus tali materię: quæ quidem circumstantiæ circa actum dilectionis Dei, recensitis illis particulis exprimentur. Nam primò quia Deus est diligendus sicut finis vltimus, ad quem omnia sunt referenda, dicitur, *Diliges ex toto corde.* Vbi nomine cordis significatur voluntas. Nam sicut cor corporale est principium omnium corporalium motuum, ita etiam voluntas, & maxime quantum ad intentionem finis vltimi, qui est obiectum charitatis, est principium omnium spiritualium motuum. In qua proinde particula omnes scripturæ textus superius relati consentiunt.

68 Deinde verò quia ex motione voluntatis, etiã ceterę animi vires ad eandem Dei dilectionem, eundeq; finem ac dilectionis obiectum, qui est Deus, referendæ sunt, subiunguntur aliæ particule, ad easdẽ vires

seu potentias spectantes; in quibus tamen scripturæ textus non nihil variant. Nam sicut retulimus, Deuteronomij loc. cit. ponuntur tria, scilicet, ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota fortitudine. Apud Mattheum ex his ponuntur duo solum, scilicet ex toto corde, & in tota anima: & omittitur, ex tota fortitudine: sed additur. In tota mente. Apud Marcum ponuntur quatuor, scilicet ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente, ex tota virtute, quæ est idem cum fortitudine. Et hæc etiam quatuor tanguntur apud Lucam. Nam loco fortitudinis seu virtutis ponitur: *Ex omnibus viribus tuis*. Quare præter particulam iam antea explicatam, ex toto corde, omnibus textibus communem, trii etiam reliquorum ex potentijs voluntati subordinatis ratio est assignanda. Nam quod alicubi vnum horum omittitur, ideo factum est, quia vnum intelligitur in alijs.

69 Tria igitur sunt principia actuum in genere, seu potentia, quæ mouentur à voluntate, scilicet intellectus, qui significatur per mentem; vis appetitiua inferior, quæ significatur per animam; & vis executiua exterior, quæ significatur per fortitudinem, seu virtutem, siue vires. Præcipitur ergo nobis, vt tota nostra intentio feratur in Deum, quod est, ex toto corde, & vt intellectus noster subdat Deo, quod est, ex tota mente; & vt appetitus noster reguletur secundum Deum, quod est, ex tota anima: & vt exterior actus noster obediat Deo. quod est, ex tota fortitudine, vel virtute, vel viribus Deum diligere. Ita S. Thomas cit. a. 5.

70 Vbi tamen etiam aliorum explicationes subiungens, ait: *Chrysostomus*, seu auctor operis imperfecti in Mathæum homil. 4. 2. accipit è contrario cor & animam, hanc scilicet pro amore voluntatis; illam pro amore appetitus sensitui; et si promiscue simul animam etiã pro intellectu Deo per fidem adherentem interpretetur. *Augustinus* verò lib. 1. de doctrina Christiana cap. 2. 2. refert cor ad cognitiones; & animam ad vitam, mentem ad intellectum. *Quidam* autè dicunt, ex toto corde, id est, intellectu; anima, id est, voluntate; mente, id est, memoria. Vel secundum *Gregorium Nyssenum*, per cor significat (scriptura) animam vegetabile: per animam, sensitiuam, per mentem, intellectuam: quia hoc, quod nutrimur, sentimus, & intelligimus, debemus ad Deum referre. Vt proinde omnes in eo consentiant, ijs verbis significari, diligendum esse à nobis Deum, tum internis actibus, tum externo opere, quantum possumus.

Et quamuis sub præceptum, quod datur de actu alicuius virtutis, non cadat modus quem habet ille actus ex alia superiori virtute, cadit tamen sub præceptum modus ille, qui pertinet ad rationem propria virtutis; qualis circa actum charitatis significatur supradictis particulis, vt notauit S. Thomas ibidem a. 4. ad 1. & dictum cit. tom. 2. disp. 5. q. 3. dub. 3.

71 Nec obstat primo, quod ex dicta explicatione sequi videtur, etiã peccatum veniale, esse contra præceptum diligendi Deum; quia peccatum illud non pertinet, nec refertur ad Dei dilectionem; quod tamen requiritur ijs verbis, ex toto corde Deum diligere. Nam vt respondet S. Thomas a. 4. ad 2. Ex toto corde Deum diligere, omniaq; ad Deum referre, dupliciter accidit. Vno quidem modo, in actu, id est vt totum cor hominis semper actualiter in Deum feratur: & ista est perfectio patrie. Alio modo, vt habitualiter totum cor hominis in Deum feratur, ita vt nihil contra Dei dilectionem cor hominis recipiat: & hæc est perfectio vite; cui non con-

trariatur peccatum veniale; quia non tollit habitum charitatis; cum non tendat in oppositum obiectum; sed solum impedit charitatis usum. In quem sensum etiam supra q. 3. dub. 2. explicauimus illud, Deum diligendum esse super omnia.

72 Nec obstat secundo, quod hac ratione nullus relinqui videatur locus operibus perfectionis, quæ sunt in consilio. Nam perfectio charitatis, ad quam ordinantur consilia, est media inter duas perfectiones, paulo ante declaratas, quæ itidem sub præceptum non cadit; vt scilicet homo quantum possibile est, se abstrahat à rebus temporalibus, etiam licitis, quæ occupando animam, impediunt actualem motum cordis in Deum, vt rectè notauit S. Thomas eodem a. 4. ad 3.

73 ASSERTIO VI. Sed & præceptum de dilectione proximi rectè exprimitur Matthæi 22. v. 39. *Secundum autè præceptum simile est huic: diliges proximum tuum sicut te ipsum*. Ita S. Thomas q. 44. a. 7. Probatur & declaratur. Nam ijs verbis & diligendi ratio, & dilectionis modus traditur. Illa quidem, dum proximus nominatur. Propter hoc enim ex charitate diligere debemus alios, quia sunt nobis proximi & secundum naturam Dei imaginè, & secundum capacitatem gloriae. Nec refert, vt trum dicatur proximus, vel frater, vt habetur 1. Ioannis 2. v. 10. & 11. & cap. 4. v. 20. & 21. vel amicus, vt habetur Leuitici 19. v. 18. quia per omnia hæc eadem affinitas (seu coniunctio) designatur.

74 Modus autem dilectionis tangitur, cum dicitur, sicut te ipsum. Quod non est intelligendum, quantum ad hoc, vt aliquis proximum sibi equaliter diligit, sed similiter sibi (hoc est, simili modo, quo se ipsum diligit) & hoc tripliciter. Primo quidem ex parte finis, vt scilicet aliquis diligit proximum propter Deum; sicut se ipsum debet propter Deum diligere: vt sic fit dilectio proximi sancta. Secundo ex parte dilectionis (seu etiam obiecti, quod proximo diligendo volumus) vt scilicet aliquis non condescendat proximo in aliquo malo, sed solum in bonis: sicut & suæ voluntati satisfacere debet homo solum in bonis: vt sic fit dilectio proximi iusta. Tertio ex parte rationis dilectionis, vt scilicet aliquis non diligit proximum propter propria utilitatem, vel delectationem; sed ea ratione, quod velit proximo bonum, sicut vult bonum sibi ipsi: vt sic dilectio proximi sit vera. Nam cum quis diligit proximum propter suam utilitatem, vel delectationem, non verè diligit proximum, sed se ipsum. Ita S. Thomas cit. a. 7.

75 ASSERTIO VII. Sed & ordo charitatis cadit sub præceptum. Ita S. Thomas q. 44. a. 8. Patet ex scriptura 1. Ioannis 3. v. 16. vbi iubemur pro fratribus animam ponere; adeoq; significatur, proximum plus diligendum esse, quam corpus proprium. Similiter etiã cum mandatur ad Gal. 6. v. 10. Vt maxime operemur bonum ad domesticos fidei; & dum 1. ad Timoth. 5. v. 8. vituperatur, qui non habet curam suorum, & maxime domesticorum; significatur, inter proximos, meliores, & magis propinquos magis esse diligendos. Ratio est; quia modus, qui pertinet ad rationem virtuosi actus, cadit sub id ipsum præceptum, quod de actu virtutis datur: ordo autè charitatis pertinet ad ipsam rationem eiusdem virtutis; cum accipiatur secundum proportionem dilectionis ad diligibile. De quare satis actum dub. 2.

ASSERTIO VIII. Præceptum dilectionis Dei in hac vita impleri potest, quantum pro ratione vite satis est. Hæc est mens S. Thomæ q. 44. a. 6. Probatur

& declaratur. Præceptum enim aliquod dupliciter potest impleri. Vno modo perfecte; alio modo imperfecte. Perfec̄te quidem impletur præceptum, quando peruenitur ad finem, quem intendit præcipiens. Impletur autem, sed imperfecte, quando etsi non pertingat ad finem præcipientis, non tamen recediatur ab ordine ad finem. Sicut si Dux exercitus præcipiat militibus, ut pugnent, ille perfecte implet præceptum, qui pugnando hostem vincit, quod Dux intendit; ille autem implet, sed imperfecte, cuius pugna ad victoriam non pertingit; non tamen contra disciplinam militarem agit. Intendit autem Deus per hoc præceptum, ut homo Deo totaliter uniat; quod fiet in patria, quando Deus erit omnia in omnibus, ut dicitur 1. ad Cor. 15. Et ideo plene & perfecte in patria implebitur hoc præceptum: in via autem impletur, sed imperfecte. Et tamen in via tanto vnus alio perfectius implet, quanto magis accedit, per quandam similitudinem, ad patriæ perfectionem. Ita S. Thomas cit. a. 6.

Summa est; impleri posse, quantum ad id, quod directe in hac vita sub præcepto cadit, etsi non impleatur, quoad finem præcepti in altera primùm vita consequendum; qui directe & immediate sub præceptum non cadit, ut pluribus dictum tom. 2. disp. 6. q. 3. dub. 6. & non nihil disp. 4. q. 8. dub. 3. Hactenus doctrina S. Thomæ de præceptis charitatis.

77 Illud verò adhuc dubium restat; an & quando nã præceptum de interna dilectione Dei, vel proximi obliget. Ad hoc respõdeo sequentibus assertionibus.

ASSERTIO I. Tenemur aliquando super omnia amare Deum, non solum ut auctore naturæ, amore naturali, sed etiam quatenus per fidem, aut supernaturalẽ cognitionẽ nobis, ut auctor supernaturalium bonorum proponitur, amore supernaturali. Colligitur tũ ex illo, 1. Ioannis 3. v. 14. *Qui non diligit, manet in morte.* tum ex Matthæi 22. v. 37. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo &c.* Quæ etsi apud S. Thomam hic q. 44. a. 5. ex varijs varie explicentur ut vidimus, re ipsa tamen aliud non significant, quam ut Deus diligatur ex omnibus viribus, & super omnia, tanquam finis noster vltimus, cui nihil anteponamus. Præterquam quod vero simile est, particulas illas diuersas nihil diuersum significare, sed maioris tantum explicationis & emphasis causa positas, ut videre est apud Maldonatum ibidem, & Gregorium de Valentia hic q. 19. punct. 1. Ratio sumitur ex dictis superius assert. 1.

78 ASSERTIO II. Præceptum hoc dilectionis obligat, tum in articulo mortis, adeoque tempore subeundi Martyrij; tum etiam quando primùm post rationis vsum quis animaduertit rationes, quibus ad amandum Deum super omnia, suaque omnia ad Deũ referenda merito moueri potest, aut sane paulo post. Ita habet cõmunis sententia Doctorum, apud citatos, & fustius dictũ tom. 2. disp. 5. q. 5. dub. 4. sub fin. Ratio est, quia utroque hoc tempore imprimis opus est, ut affectus cum Deo uniat; præfertim quando eodẽ tempore simul obligat præceptũ perfecte contritionis, quæ aut est ipse actus charitatis, aut certe actum charitatis amoremque Dei super omnia supponit, ut dicitur suo loco.

79 ASSERTIO III. Quin etiam præceptum dilectionis Dei super omnia insuper in vita perfecte, ali-

quoties obligat; quamuis incertum sit, quibusnam præcise temporibus obliget.

Primum tradit cõmunis Doctorũ sententia, idque satis colligitur ex citatis scripturis; & vltius probatur ex eo, quod nemo censeri potest amici officium explere, qui non aliquoties ac iterato amoris affectu erga amicum renouet. Et postulant hoc in super etiam innumera beneficia Dei. Deniq; præcipuũ mediũ, quo ad supremam beatitudinẽ contenditur, est ipsa dilectio Dei super omnia: ergo ipsa ratio hominis viatoris postulat, ut hoc medium sapius in vita reuerteretur. Hinc sanẽ qui per multos annos nullũ eiusmodi actum dilectionis Dei eliciuisset, à peccato non foret immunis; etsi certo temporis intervallo obligatio hæc præcise definiri non possit, ut mox declarabitur.

Secundam partẽ rectẽ tradunt Bannes hic q. 44. a. 1. dub. 1. Azor tom. 1. lib. 9. c. 4. & Sa v. charitas; eaq; patet vel ex ipsa sententiarum diuersitate, quæ hæc de re inter Doctores reperitur. Etenim primo Nauarrus Manuali c. 11 n. 7. dicit, obligare, cum primũ homo ad rationis vsum peruenit: quæ est etiam sententia S. Thomæ 1. 2. q. 89. a. 6. & aliorũ. Sed quam, uti sonat, de ipso præcise instanti primo vsum rationis acceptã ibidẽ tom. 2. disp. 4. q. 5. dub. 4. cum Soto, Banne, Valentia, & plerisque alijs refutauimus.

Secundo Sotus lib. 1. de nat. & grat. cap. 22. & lib. 2. de iustitia q. 3. a. 10. quem sequitur Valentia hic q. 19. punct. 1. asserit, præceptum illud obligare, dum baptismus suscipitur, vel singulare beneficium à Deo confertur. Sed hoc velut sine sufficienti ratione dictum, non recipiunt Nauarrus, & Azor locis cit. Sufficit enim ad baptismum attritio; & pro beneficio, gratiarum actio.

Tertio Sotus, Nauarrus, Valentia locis cit. id ipsũ asserunt, quando honor Dei aduersus blasphemias defendendus est. Sed is actus ad Religionẽ spectans, cur actum illũ amoris exigit, non apparet: cum ipse etiam Sotus tradat, per se loquendo, sufficere actionem illam externã, qua diuinus honor vindicetur, etiamsi ab interna charitate non proficiatur.

Quarto Sotus in 3. dist. 27. Angelus, & Tabiena v. feria existimant obligare omnibus diebus festis. Sed hoc quia nulla firma ratione nititur, ex cõmuni reijciunt citati. Vnde colliges, uti peccato non vacat ille, qui nunquam, aut per multos annos nullum actum amoris Dei elicit, ut ante dictum, ita per se loquendo, non facile damnandum, qui in vita subinde se ad amandum Deum exercet.

ASSERTIO IV. Per accidens vero hoc præceptum obligat, quando actus ille dilectionis Dei super omnia ad aliud quoddam opus, vel alterius virtutis actum exercendũ necessarius est. Ita habet cõmunis Doctorũ sententia. Ratio est; tum quia qui præcipit actum, etiam præcipit ea, quæ ad illum hic & nunc requisita sunt. Tum quia sancta sancte eragenda: ergo si quo casu opus aliquod exercere placeat, quod hic & nunc sine dilectione Dei super omnia recte & sancte obire non liceat, necessarium erit actum illum dilectionis non prætermittere.

Qua quidem ratione Caietanus 1. 2. q. 89. a. 6. ite Nauarrus, Valentia, Sa locis cit. & alij communiter asserunt, præceptum obligare, dum contritionis actus eliciendus est; velut qui ex amore Dei super omnia

proficisci debeat, de qua resuo loco tom. 4 Ita etiam Sotus loc. cit. putat obligare quando valde arduum opus suscipiendum est; aut alioquin ob tentationis vim, animæ salus periclitatur. Sed cum etiam orationis, aut alterius virtutis actu robur impetrari possit, tentatioque vincit, non est cur determinate ac vniuersim actus dilectionis Dei requiratur, vt recte notauit Azor loc cit. Quia ratione etiam is actus vix vnquã ad alia opera externa virtutum determinate necessarius erit. Alia ratio est susceptionis Sacramentorum, ad quam rite obeundam, nonnunquã in homine peccatore necessaria esse potest perfecta contritio, & consequenter etiam dilectio Dei saltè virtualis super omnia, vt dictum. Neque vero omissio huius actus hoc casu est peccatum speciale & distinctum ab eo peccato, ad quod vitandum requirebatur: Secus est in ijs casibus, in quibus hoc præceptum per se obligare diximus.

84 **ASSERTIO V.** Sed & aliquando necessarius est actus dilectionis supernaturalis proximi. Ita habet communis Doctorum sententia apud citatos; quicquid in contrarium dixerit Caietanus loc. cit. Colligitur ex cit. Matthæi 19. *Diliges proximum tuum sicut te ipsum* Ratio est; quia proximo efficaciter velle debemus bona supernaturalia, hæcque eidem pro loco & tempore ex affectu charitatis procurare. Tum quia proximus est verè amicus per charitatē, vt superius dictum; ergo tenemur subinde amorem amicitiae erga eundem per charitatem elicere, vt in simili de dilectione Dei dictum.

85 **ASSERTIO VI.** Hic tamen actus per se non ita necessarius est, vt in eo sistatur; sed solum vel ob exercendum actum aliquem externum charitatis erga proximum, vel ob vitandum ipsius odiū. Significat Valentia hic q. 19. punct. 2. Ratio est; quia hic actus internus per se neque notus est proximo, neque utilis: cum tamen amor internus Dei & notus sit ipsi, & per se quidam ipsius cultus, merito proinde re-

quisitus, etiam sine vilo respectu ad actū externum.

Dices primò; hinc consequens esse, aliquem Eremitam, qui solus absque omni consortio humano habitet, nunquã teneri tota vita sua elicere actum dilectionis proximi; vt pote cui nullum ipse externum charitatis officiū præstare potest. Respondeo negando sequelã; tenetur enim talis nihilominus orare, pro salute proximorū; quæ oratio dicitur externus actus charitatis, quia est actus diuersæ virtutis atque etiam potentiae, quamuis ex motiuo charitatis profectus.

Dices secundo, externū actum charitatis non esse proximo exhibendū ex præcepto, nisi in casu necessitatis; fieri autē potest, vt alicui tota vita sua nullus talis casus necessitatis occurrat. Respondeo, in tali casu sufficere comunem notitiam necessitatis proximorū in genere, saltè vt orare pro eodem teneamur.

Dices tertio, hac ratione probat actū dilectionis elicendum esse erga omnes homines; maximè quia omnes sunt amici; id verò non videtur vsu receptū. Respondeo, concedendo sequelam: id enim ipse Christus faciendum indicauit, quando in oratione dominica nos generatim pro omnibus orare docuit. Neque enim pro nobis ipsis tantum singuli, sed generatim pro omnibus hominibus oramus; *Pater noster etc. Adueniat regnum tuū. Dimitte nobis debita nostra.*

88 Dices quarto, officia externa charitatis, ipsamque etiam orationē sufficienter exhiberi & peragi posse absque interno affectu & dilectione proximi. Respondeo constanter admodum & efficaciter non posse, si nunquã intercedat actus internus charitatis. Quo fit, vt etsi opus non sit, quoties externū officiū charitatis proximo exhibemus, actum internū dilectionis, præsertim supernaturalis, erga eundem elicere, opus sit tamen aliquando, & quidem iterato eundē subinde exercere. In qua tamen re fatendum est, vel ob eam ipsam causam, non leuiter subinde peccari; vt vere dici possit; *Quoniam; frigesces charitas multorum,* Matth. 24. v. 12.

Q V Æ S T I O V.

De Eleemolyna tam corporali, quam spiritali; adeoque de correptione fraternã.

S. Thomas 2. 2. q. 32. & 33.

Absoluetur hæc quæstio quinque dubitationibus. I. Quid in genere est quotuplex, cuiusque utilitas sit Eleemolyna. II. De præcepto Eleemolynæ corporalis; an est quando obliget; itemque de quibus rebus, à quibus, & quanta fieri possit eleemolyna. III. An expediat, sine discrimine quosuis pauperes ad eleemolynarum acceptionem, petitionemque, vbiuis locorum admittere. IV. An est quando, seu quibuscum circumstantijs fraterna correptio sit in præcepto. V. An est quis in Correptione fraternã ordo sit seruandus.

D V B I V M I.

Quid in genere, & quotuplex, cuiusque utilitas sit Eleemolyna.

S. Thomas 2. 2. q. 32. a. 1. 2. 3. & 4.

85 **Q**uantum ad primū attinet, Eleemolyna per se & immediatè est actus misericordiae; vt quæst. præced. dub. vlt. dictū, & patet ex ipsa notione nominis, græcè à miserendo deriuati. Quo tamen non obstante, mediatè & imperatiuè potest esse actus tū charitatis, ex dictis ibidem; tum religionis, Heb 13.

v. 16. *Talibus hostijs promeretur Deus;* tum etiam poenitentiae siue iustitiae; ex Dan 4. v. 24. *Peccata tua Eleemolynis redime.* Definitur, opus, quo subuenitur indigenti, ex compassione, propter Deum, iuxta S. Thomam q. 32. a. 1. Sed vbi de ipsa per se eleemolyna sermo est, vltima particula rectius omittitur.